Utbildningsinspektion i Grästorpsskolan

Förskoleklass

Årskurs 1–3

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i och besökt Grästorpsskolan den 22 januari 2008. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen.

Inspektionen riktas mot tre huvudområden: **Kunskaper**, **Normer och värden** samt **Ledning och kvalitetsarbete**. Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om inspektionen finns i separata material och på Skolverkets webbplats (www.skolverket.se/Inspektion).

Huvudmannen har ansvar för att de brister som inspektörerna lyfter fram i helhetsbedömningen åtgärdas. Åtgärderna ska redovisas till Skolverket vilket framgår av Skolverkets beslut. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen vid nästkommande inspektion.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från kommunen och skolan, dels den information som samlats in under besöket. Även annan information om kommunen och skolorna från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts.

Under besöket i skolan intervjuades rektorn och skolsköterskan samt representanter för lärare, elever och föräldrar. Inspektörerna besökte även lektioner. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns i skolan utgör underlag för bedömningen.

Beskrivning av skolan

Grästorpsskolan	Antal elever
Förskoleklass	21
Grundskola	44

Källa: Grästorpsskolan

Grästorpsskolan är en liten enhet belägen strax utanför huvudorten. Enheten består av en förskola med fem avdelningar och en liten skolenhet med 65 barn i förskoleklass och grundskola upp till årskurs tre. Skolan är organiserad i två åldersintegrerade klasser. Huvuddelen av barnen kommer från skolans närområde som består av villor och radhusområden. Skolan deltar i försöksverksamheten med undervisning utan timplan.

Helhetsbedömning

Grästorpsskolan är en liten enhet med 65 elever från förskoleklass till årskurs 3 organiserade i två åldersintegrerade klasser. Ett flertal pedagoger arbetar runt varje klass och undervisning sker såväl åldersintegrerat som årskursvis beroende på vad man arbetar med. De estetiska inslagen är många på Grästorpsskolan. Inspektörerna fick vid besöket se fina exempel på elevarbeten om van Gogh, höra elever och pedagoger berätta om en musikal man planerar som handlar om hur man ska vara mot varandra samt uppleva vacker sång och musik. De estetiska inslagen är en röd tråd i skolans verksamhet och man lyckas väva in såväl värdegrundsfrågor som olika kursmål.

På Grästorpsskolan bedrivs undervisning av god kvalitet. Pedagogiken utvecklas genom att pedagogerna följer upp och utvärderar undervisningen kontinuerligt. Man vidtar åtgärder i syfte att öka måluppfyllelsen. Personalen uppger också att man når goda resultat, vilket indikeras av att samtliga elever når punkt 15 i läsutvecklingsschemat i årskurs 3, vilket är det enda målet man har satt upp för årskurs 3. Kunskaperna följs upp och kommuniceras i samband med utvecklingssamtal varje termin. Då skrivs också en individuell utvecklingsplan för varje elev. Grästorpsskolans elever går vidare till Råslättsskolan där det finns möjlighet att stämma av elevernas resultat på till exempel de nationella proven i årskurs 5, något som skolan ännu inte gjort. Men man har indikationer på att eleverna når goda resultat i årskurs 9. Elevernas inflytande över undervisningen är dock begränsat och därmed deras möjlighet att ta ett större ansvar för sitt lärande i takt med ålder och mognad.

Hög personaltäthet, bra lokaler och god tillgång på material och teknisk utrustning, bland annat interaktiva whiteboard i två klassrum, lägger grunden till skolans fina studiemiljö och goda resultat. Skolans elever säger att det inte finns en bättre skola att gå på. Föräldrar och pedagoger säger dock att kränkningar har förekommit men att skolan blivit bättre på att agera när något inträffar. Skolans likabehandlingsplan saknar vuxen-elevperspektiv och en beskrivning av planerade åtgärder grundat på en aktuell kartläggning. Eleverna har inte varit delaktiga i framtagandet. Det råder dock ett gott värdegrundsklimat på skolan och man har olika former av förebyggande verksamhet såsom samtal kring relationer, kamratstödjare mm.

Skolans rektor är relativt ny på skolan och har ägnat mycket tid åt att ta fram en arbetsplan och att skapa bra arbetsförhållanden för fritidspedagoger och förskollärare samt att utveckla elevhälsoarbetet. Skolans lärare upplever dock inte rektorn som pedagogisk ledare för verksamheten medan rektorn själv ser sig som mer pedagogisk än administrativ chef.

Brister som måste åtgärdas

Inspektörerna bedömer att nedan angivna brister snarast måste åtgärdas.

- Eleverna har inte deltagit i framtagandet av skolans ordningsregler (6 kap. 8b § grundskoleförordningen).
- Skolans likabehandlingsplan är inte utformad och upprättad i enlighet med författningarna (6 § lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever och 2 § förordningen om barns och elevers delaktighet i arbetet med en likabehandlingsplan).

Områden som är i behov av förbättringsinsatser

Det finns enligt inspektörernas bedömning behov av förbättringsinsatser inom följande områden:

- Skolan bör förbättra elevernas möjlighet till inflytande över planering och utvärdering av den dagliga undervisningen.
- Skolan bör förbättra åtgärdsprogrammen så att det framgår hur de ska följas upp och utvärderas.

Bedömningar

Nedan redovisas inspektionens bedömningar utifrån en fyrgradig kvalitetsskala enligt följande:

- *Mycket god* kvalitet innebär att styrdokumentens mål och krav *väl* uppfylls.
- *God* kvalitet innebär att styrdokumentens mål och krav i *huvudsak* uppfylls.
- *Mindre god* kvalitet innebär att styrdokumentens mål och krav endast *delvis* uppfylls.
- *Ej godtagbar* kvalitet innebar en *avsevärd avvikelse* från styrdokumentens mål och krav.

1 KUNSKAPER

Inom detta granskningsområde behandlas skolans kunskapsresultat och arbetet för att varje elev ska nå de nationella målen för lärandet uttryckta i läroplan och kursplaner. Vidare granskas vilka förutsättningar skolan ger för att eleverna ska nå målen.

1.1 Kunskapsresultat

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om eleverna tillägnar sig kunskaper i enlighet med läroplanens och kursplanernas mål.

Kommentar:
I och med att skolan inte har elever över årskurs 3 finns inga betyg eller resultat av nationella prov att tillgå. Personalen uppger också att man når goda resultat och har gjort en bedömning att alla eleverna uppnår punkt 15 på det så kallade Läsutvecklingsschemat i årskurs 3. Det innebär att de kan läser flytande och obehindrat, t. ex. kapitelböcker med god förståelse samt föredrar att läsa tyst.

1.2 Uppföljning och kommunikation av kunskapsresultat

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om lärarna följer upp resultaten så att undervisningsmål och metoder ständigt kan prövas och utvecklas i förhållande till styrdokumentens krav,
- om kunskapsresultaten följs upp i alla ämnen,
- om kunskapsresultaten följs upp regelbundet under hela skoltiden,
- om utvecklingssamtal genomförs om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas,

- om en framåtsyftande individuell utvecklingsplan upprättas i samband med utvecklingssamtalen.

Bedömning av området Uppföljning av kunskapsresultaten:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		X	

Motivering:
Lärarna på Grästorpsskolan följer ständigt upp och utvärderar undervisningen i förhållande till styrdokumenten. Man har en god bild av elevernas kunskaper, vilket diskuteras i kollegiet varje vecka och dokumenteras i en individuell utvecklingsplan i samband med utvecklingssamtal varje termin.

1.3 Bedömning

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om lärarna gör en allsidig bedömning av elevernas kunskaper,
- om lärarna använder resultaten från de nationella ämnesproven för att bedöma elevers kunskapsutveckling och som stöd för betygssättning,
- om lärarna vid bedömning utgår från de nationella målen i kursplanerna och från betygskriterierna.

Bedömning av området Bedömning:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		X	

Motivering:
Det har inte framkommit annat än att lärarna på Grästorpsskolan gör allsidiga bedömningar av elevernas kunskaper.

1.4 Genomförande av utbildningen

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om läroplanens och kursplanernas mål att sträva mot anger inriktningen för skolans utbildning,
- om organisation och arbetssätt ger utrymme för olika kunskapsformer,
- om eleverna ges möjlighet till inflytande och ansvarstagande över det egna lärandet,

- om eleverna ges kunskap om demokratins principer och utvecklar sin förmåga att arbeta i demokratiska former,
- om undervisningen är allsidig och saklig,
- om de som arbetar i skolan samverkar för att göra skolan till en god miljö för utveckling och lärande,
- om skolan samverkar med arbetslivet och närsamhället,
- om arbetet i förskoleklassen stimulerar varje barns utveckling och lärande och ligger till grund till fortsatt skolgång.

Bedömning av området Genomförande av utbildningen:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		X	

Motivering:

Läroplaner och kursplaner styr verksamheten vid Grästorpsskolan. Utrymme ges för olika kunskapsformer. Eleverna ges dock begränsade möjligheter till inflytande och därmed begränsad möjlighet att ta ansvar för sitt eget lärande. Skolan har formella demokratiska funktioner som klassråd och elevråd. Undervisningen är allsidig och saklig och samverkan inom skolan fungerar bra tack vara integrationen från förskoleklass till årskurs 3. Skolan samverkar även med samhället i form av besök i kyrkan, på museet, experimenthuset ”Upptech” i Jönköping mm. Inspektörerna fick även exempel på när föräldrar varit på skolan och berättat om sina arbeten, vilka eleverna även besökt. I förskoleklassen fick inspektörerna se goda exempel på såväl skolliknande arbetsformer som estetiska uttrycksformer och lek. Förbättring behövs avseende:

Inflytande och ansvarstagande för egna lärandet

Enligt läroplanen är det inte tillräckligt att i undervisningen förmedla kunskap om grundläggande demokratiska värderingar. Undervisningen ska bedrivas i demokratiska arbetsformer och förbereda eleverna för att aktivt deltaga i samhällslivet. Den ska utveckla deras förmåga att ta ett personligt ansvar. Genom att delta i planering och utvärdering av den dagliga undervisningen och få välja kurser, ämnen, teman och aktiviteter, kan eleverna utveckla sin förmåga att utöva inflytande och ta ansvar. De demokratiska principerna att kunna påverka, ta ansvar och vara delaktig, ska omfatta alla elever. Elevernas kunskapsmässiga och sociala utveckling förutsätter att de tar ett allt större ansvar för det egna arbetet och för skolmiljön, samt att de får ett reellt inflytande på utbildningens utformning. Enligt skollagen åligger det alla som arbetar i skolan att verka för demokratiska arbetsformer.

På Grästorpsskolan säger såväl elever som föräldrar att undervisningen till stor del styrs av lärarna och att eleverna har små möjligheter att påverka undervisningens upplägg och innehåll. Lärarna på skolan säger att eleverna är delaktiga i bland annat

planeringen av teman, men att de inte får styra hur som helst.

Inspektörerna bedömer att Grästorpsskolan bör förbättra elevernas möjlighet till inflytande över planering och utvärdering av den dagliga undervisningen.

1.5 Anpassning av verksamheten till elevernas behov

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om undervisningen anpassas till varje elevs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande,
- om särskilt stöd ges till barn och elever som har svårigheter i skolarbetet,
- om det vid behov av särskilda stödåtgärder alltid upprättas åtgärdsprogram som uppfyller författningarnas krav.

Bedömning av området Anpassning av verksamheten till elevernas behov:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		X	

Motivering:

Personalen på Grästorpsskolan har goda möjligheter att anpassa undervisningen efter varje elevs förutsättningar, vilket man också gör. Detta bekräftas av såväl elever som föräldrar. Elever i behov av särskilda stödåtgärder får hjälp i tillräcklig omfattning och åtgärdsprogram skrivs då man sätter in särskilda stödåtgärder. Vid inspektionsbesöket fanns ingen specialpedagog på skolan men en sådan skulle börja någon vecka senare. Förbättringar behövs avseende:

Åtgärdsprogram

Av åtgärdsprogrammen ska det enligt grundskoleförordningen framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses samt hur de ska följas upp och utvärderas.

Åtgärdsprogrammen på Grästorpsskolan saknar beskrivning av hur de ska följas upp och utvärderas.

Inspektörerna bedömer att skolan bör förbättra åtgärdsprogrammen så att det framgår hur de ska följas upp och utvärderas.

2 NORMER OCH VÄRDEN

Inom detta granskningsområde behandlas skolans arbete för att påverka och stimulera eleverna att omfatta vårt samhälles gemensamma värderingar och låta dessa komma till uttryck i vardaglig handling.

2.1 Normer och värden i studiemiljö och samvaro

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om skolan utgör en trygg miljö,
- om skolan har en studiemiljö som är inriktad på lärande och ger stöd åt att utveckla kunskaper,
- om skolan/lärarna bedriver ett aktivt värdegrundsarbete,
- om skolan har ordningsregler som är utarbetade i samverkan med personal, elever och företrädare för elevernas vårdnadshavare,
- om skolan har upprättat en likabehandlingsplan i enlighet med bestämmelserna och dess mål och åtgärder är synliga i det dagliga arbetet.

Bedömning av området Normer i studiemiljö och samvaro:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		X	

Motivering:

Samtliga personer inspektörerna pratat med på Grästorpsskolan säger att det är en trygg miljö på skolan och att man har en bra studiemiljö. Vilket även inspektörerna upplevde vid besöket på skolan. Man bedriver ett aktivt värdegrundsarbete och har ordningsregler av god kvalitet. Föräldrar och pedagoger säger dock att kränkningar har förekommit men att skolan blivit bättre på att identifiera och åtgärda kränkningar. Eleverna har inte varit delaktiga i framtagandet av skolans ordningsregler. Ej hellre av skolans likabehandlingsplan. Planen saknar även vuxen-elevperspektivet. Förbättringar behövs avseende:

Ordningsregler

Enligt grundskoleförordningen ska skolans ordningsregler utarbetas och följas upp under medverkan av lärare och övrig personal samt företrädare för eleverna och deras vårdnadshavare.

På Grästorpsskolan framgår av intervjuer med såväl elever som föräldrar och personal att eleverna inte varit delaktiga i framtagandet av skolans ordningsregler.

Inspektörerna bedömer att Grästorpsskolan måste förstärka elevernas deltagande i arbetet med att utforma skolans ordningsregler.

Likabehandlingsplan

Enligt förordningen om barns och elevers deltagande i arbetet med en likabehandlingsplan ska skolans likabehandlingsplan upprättas, följas upp och ses över under medverkan av barnen eller eleverna vid den verksamhet planen gäller. Det är viktigt att ledningen och personalen är uppmärksam på om barn eller elever upplever sig kränkta av någon vuxen i verksamheten.

På Grästorpsskolan framgår av intervjuer med såväl elever som föräldrar och personal att eleverna inte varit delaktiga i framtagandet av skolans likabehandlingsplan. Likabehandlingsplanen saknar även vuxen-elevperspektivet.

Inspektörerna bedömer att Grästorpsskolan måste tillse att likabehandlingsplanen upprättas i enlighet med författningarna.

3 LEDNING OCH KVALITETSARBETE

Inom detta granskningsområde behandlas tillgång till utbildning samt verksamhetens ledning och personal och hur skolan följer de nationella bestämmelserna som omfattar dessa grupper. Inspektionen granskar dessutom rektors och personalens ansvarstagande för skolans målinriktning och myndighetsutövning samt hur skolans kvalitetsarbete fungerar för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen.

3.1 Tillgång till likvärdig utbildning

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om skolan tar emot elever enligt bestämmelserna,
- om varje elev erbjuds det garanterade antalet undervisningstimmar,
- om skolan erbjuder eleverna valmöjligheter i enlighet med författningarna,
- om skolan erbjuder eleverna studie- och yrkesorientering,
- om eleverna har tillgång till nödvändig utrustning och ändamålsenliga lokaler,
- om utbildningen är avgiftsfri för alla elever med undantag av enstaka inslag som kan föranleda obetydlig kostnad,
- om verksamheten i förskoleklassen omfattar minst 15 timmar i veckan eller 525 timmar om året.

Bedömning av området Tillgång till utbildning:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		X	

Motivering:

Mottagning av elever till förskoleklass och skola på Grästorpsskolan sker i enlighet med skollagen och grundskoleförordningen. Den garanterade undervisningstiden beräknas i samverkan med mottagande skola efter årskurs 3. På skolan finns inslag av tematiskt arbetssätt och elevens val erbjuds i form av luncharbeten där eleverna varje dag har goda möjligheter att själva välja arbetssätt och innehåll. Utbildningen är avgiftsfri och skolan är väl försedd med utrustning och material för en tidsenlig undervisning av god kvalitet. Förskoleklassens verksamhet omfattar ca 20 timmar i veckan.

3.2 Personalens utbildning och kompetensutveckling

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om skolans pedagogiska personal har utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver,
- om skolans pedagogiska personal har nödvändiga insikter i de föreskrifter som styr utbildningen,
- om skolans pedagogiska personal får den kompetensutveckling som de behöver för att kunna utföra sina arbetsuppgifter på ett professionellt sätt,
- om rektorn genom utbildning och erfarenhet har förvärvat pedagogisk insikt.

Bedömning av området Personalens utveckling och kompetens:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		X	

Motivering:
Grästorpsskolan har personal med god utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver. De har goda insikter i de författningar som styr och bra förutsättningar för kompetensutveckling. Rektorn har relevant utbildning och flera års erfarenhet av skolledning.

3.3 Rektors ansvar

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om rektorn håller sig förtrogen med det dagliga arbetet,
- om rektorn som pedagogisk ledare tar det övergripande ansvaret för att verksamheten inriktas på att nå de nationella målen,
- om rektorn tar ansvar för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen,
- om rektorn fattar beslut enligt bestämmelserna.

Bedömning av området Rektors ansvar:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		X	

Motivering:
Grästorpsskolan har en relativt ny rektor som inte av personal och föräldrar upplevs som helt närvarande i verksamheten. Rektorn tar dock sitt ansvar för att följa upp

skolans resultat och beslut fattas i enlighet med grundskoleförordningen. Vidare har rektorn under sin tid på skolan arbetat mycket med förskollärarnas och fritidspersonalens arbetsförhållande och arbetsformer i skolarbetet samt med framtagande av en arbetsplan. Rektorn har också utvecklat elevhälsoarbetet på skolan.

3.4 Kvalitetsarbete

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om skolan bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete, det vill säga planerar, följer upp och utvärderar sin verksamhet samt tar tillvara resultaten och omsätter dessa i åtgärder, för att förbättra måluppfyllelsen,
- om kvalitetsarbetet dokumenteras i en kvalitetsredovisning som innehåller en bedömning av i vilken mån de nationella målen för utbildningen nåtts och en redogörelse för vilka åtgärder skolan avser att vidta för att öka måluppfyllelsen.

Bedömning av området Kvalitetsarbete:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		X	

Motivering:
På Grästorpsskolan bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete av god kvalitet. Man planerar, följer upp och utvärderar sin verksamhet i syfte att öka måluppfyllelsen på punkter som insatser för barn i behov av särskilt stöd, utvecklingssamtalens kvalitet, barns och elevers inflytande mm. På samtliga punkter bedömer man resultatet som bra eller mycket bra. Arbetet redovisas i en, i enlighet med författningen utformad, kvalitetsredovisning.

2008-06-11 Lund

Nils Pihlsgård

Lars Berglund